

כל הנשבעין פרק שביעי שבועות

מו.

עין משפט גזר מצוה

רישא וסיפא בראיה. רישא (ה) נמי דקמני נשבע ונוטל ליתיה אלא שיביא תחלה עדים ששכרו: **ראיה דלשלים קמני.** ראיה המחייבת את זעב"ה ללשם קמני: **ראיה דלשבעה.** שאינה צוה אלא לנגלה את השבעה על השכיר לא קמני: **והא שני רבא זר שמואל כו'. הך** (ו) ממתנין דלעיל: **כל זמן שהעלים ביד אומן.** דבעל הבית הוה המוציא מחבירו עליו הראיה להביא עדים שלא קצץ אלא אחת: **רבי יהודה היא כו'. והכלה נמי שבעה אכל בעל הבית היא מן התורה שהרי מודה במקצת: אחמורי מחמיר.** על השכיר למשקל שבעה מיניה וסדויה על בעל הבית: **אלה קצץ ר' יהודה היא ולא רבנן.** בתמיה. ה"ל דקמני דאקצינה נשבע שכיר רבי יהודה קאמר לה ולא רבנן השתא היכא דמחמיר ר' יהודה לשכיר כגון צשאין מקצת הודאה אכל בעל הבית מקילין רבנן לשכיר והימנוהו שבעה: **אלה צהא פליגי כו'. ועולם קצץ ר' יהודה ולא רבנן.** והא דתני רבא זר שמואל רבנן היא דקאשיא לך השתא היכא דמחמיר ר' יהודה כו' אין וצהא פליגי רבי יהודה סבר דלאורייתא עבדו רבנן תקנתא לשכיר היכא דאיכא אבעל הבית לשכיר דלאורייתא עבדו רבנן תקנה לשכיר למיפכה לשבעה עליה אכל דארכבן תקנה היא ותקנתא לתקנתא לא עבדינן היכא דאין שם מקצת הודאה ללא רמיה אבעל הבית אלא שבעה היסט דרבנן היא גופה תקנתא היא כרז נחמן ותקנתא לתקנתא להפכה בצירה מוכר דכירי לה ברבש איניש: איני הוא תני רבא רב שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה ורי אלא רביה אהב האומן ראי פקעי אמאי פקעי תחבן בעה"ב: ופריק רב נתנן לצידיק קמני או רביא ראי ששתים קצין לו ויטול או ישבע בעה"ב ופקע: ומתבין עליה הנותן טליתו לאומן פקע אומר ב' קצתי לא יהוא אומר א' כל פקע שהטלית באו אמן על בעה"ב: להביא ראי. נתנה לו בוכמו נשבע ונוטל אחר זמנו המוציא מחברו עליו הראיה: קמני מריה בוכמו נשבע ונוטל: אמאי ישבע על לא א' והשבעה נוטה על בעה"ב ליטע על השכיר נשבע וליפטו: אמאי ישבע ונוטל: ואמרינן הי' יהודה דמתניתין והא מחמיר והא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה: **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א)

כד א ב מיי פ"א מהל' פירוט הל' ו סמג עשין פט טו"ע מי"מ פי' פט עמיק ד: כה ג ד מיי פ"א מהל' טו"ע פט עמיק ד: ו"ע שט: כו ה מיי פ"ד מהל' גולה הלכה ד סמג עשין עג טו"ע מי"מ פי' ט עמיק ד: כו ו מיי פ"ב מהל' ה טו"ע שט עמיק ד: פ

רישא וסיפא בראיה. ואיירי כולה ששכרו עדים וא"ת ניחוי עדים מאי קאמרי דכה"ג דייק צ"ח (ב"ב דף מה). דהכלתא דאומן ו"ל כגון ללא ידעי עדים כמה קצץ והתם נמי ה"מ לשנויי הכי וצלוה הכי משני התם שפיר: **קצא קצצתי דף אלא אחת.** ע"כ איירי כגון דלמך שעדיין לא פרע אותה אחת דאי פרעה כזכר ה"ל כופר הכל וכסומן מוקמיי לה כרזי יהודה דבעי הודאה במקצת וקשה דבעזר זמנו אמאי המע"ה והא מפרש לעיל טעמא משום דמוקה אין צעה"כ עובר צבל תלין ואין שכיר משהה שכרו והכל הכי השהה והרי עבר:

רבינו הגנאל (המשך) זמן ששכרו עליו (בבב) [משום] לא תלין פערות שוכר הרי זה נשבע ונוטל. ואם לאו אינו נשבע. אי"ר יהודה אימתי בוכמו שאמר לו תן שכירי' ו' זהו והוא אמר נתקבלת מן דנין זהב או שאמר לו ב' קצצתי לי והוא אומר א'. אבל אמר לא שכרתני. או שאמר לו שכרתני ונתתי לך שכר המוציא מחברו עליו הראיה. ומתקיף עלה וכי קצץ בוכמו נשבע ונוטל לו יהודה ולא רבנן שהתא בשכיר מחמיר ר' יהודה ואמר אינו נשבע אלא עד שתאה שם מקצת הודאה מקילי רבנן ואמר אצ"ה לית שם מקצת הודאה נשבע ונוטל היכא דמיקל ר' יהודה בקציצה ואמר נשבע ונוטל מחמיר רבנן ואמר לא ואלא הא דתני רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה ואי לא מייית ראי פקע מני לא ר' יהודה. דהא ר"י תני רבנן דאמר נשבע ונוטל ולא רבנן דאי רבנן הא אמרי גולום נשבע ונוטל. אלא ר' יהודה רבנן דמתניתין בהא פליגי ר' יהודה סבר היכא דאיכא שבעה דאורייתא על בעה"ב כגון שומרה מקצת ענה תקינה ליה רבנן לשכיר להיות נשבע ונוטל. אבל בשבעה דרבנן תקנתא דרבנן דרבנן לא עבדו. ורבנן סברי אפילו בשבעה דרבנן עבדו תקנתא לשכיר. אבל קציצה דברי הכל (ג) ודאי דכיר לה: הגנאל כיצד היו מעדיין אותו שנכנס לתוך ביתו למשכנו שלא ברשות כו'. ואקשינן דלמא לא משכנו לאו אמר רב נתנן האי מאן דנקיט מגלא ותבילתו. ואמר אילו ואיגוריה לדיקלא דפלגיא ואשתבתה גזיר לא אמרנן דודאי הוא גזיר ליה מאי טעמא עבדי איניש דגזירי ולא עבדי. ואקשינן ונשבעו למתניתין ששכנס לביתו ומשכנו ולא ידעי

בדרבנן תקנתא הוא. פירוש שרץ לתקן שבעה וגם לעוקרה ממקום שהיה ראויה להיות דהיינו בעל הבית ולא עבדי תקנתא לתקנתא ולא כמו שפירש הקונט' תקנתא היא כדרז נחמן דלמך משעינן אותו שבעה היסט שהרי אותה שבעה לא היטה צימני תנאים ותקנתא אין לך בידי פטור ולאמרינן נמי בפ"ב דקידושין (דף מג.) והשתא דמקון רבנן שבעה היסט: **ורבנן סברי דבדרבנן נמי עבדינן תקנתא.** לא דמי להא דלמרי' צפרק שבעה הדיינין (לעיל דף מה). גזי שנגדו חסוד על השבעה דמדרכנן לא מפסינן שבעה דתקנתא לתקנתא לא עבדינן דהתם צלמלה נתקנה על החסוד ולא רזו לעוקרה אכל הכא מעיקרא מתקיני לה על השכיר:

עביר איניש דגזירי ורי עבד. פירש צרוקא דוקא כהתם אדס אכל כמזומק לכך לא וכן נראה וא"ת צלוה הכי מימין צמגו דאי צעי אמר דוצנה מנייה דמחיתין כדלמרינן צח"ה (ב"ב דף לו). האי מאן דנקיט ומגלא ותבילתא צדיה ואמר איוזיל ואגדריה לקלא דפלגיא דוצניה ניהלי מיהימן ללא חסוד איניש לגמירז דקלא ללאו דליה ו"ל דהתם איירי בלקיטת פירות ולהכי נקט מגלא ותבילתא ושקין גדיה דשייכה בלקיטת ממריס ולהכי נאמן שדרך הוא למכור פירות אכל הכא איירי בקציצה הדקל ולהכי נקט נרגא ואיוזיל ואקטליה דאין דרך למכור אינן העושה פירות לקציצה וכן מוכח צהדיא צהחצל (ב"ב דף טז.) וסמ) ללא מיהימן אקצינה דלוקי הא דמניח שורי הרגת נטיעימי קלסת ולהלך אומר אתה אומר לי להורגו אתה אומר לי לקוצא פטור צשור העומד להריגה ואינן העומד לקציצה: **בבבוענו בליים הנימריין תחת כנפיו.** והכירו העדים במקצתם והוא טוען שהטעמן יותר ממה שראו העדים והיה נראה מתוך פי' זה דאין הלכה כר' חייל דלמך צריס צ"מ (ד)

רישא וסיפא בראיה ראיה דלשלם קמני ראיה דשבעה לא קתני א"ר ירמיה בר אבא שלחו ליה מבי רב לשמואל ילמדנו רבינו אומן אומר שתיים קצצתי לי והלה אומר לא קצצתי לך אלא אחת מי נשבע אמר להן אבזו ישבע בעל הבית ויפסיד אומן קציצה ודאי מידכר דכירי איניש איני והא תני רבא בר שמואל (ו) קצץ המע"ה ואי לא מייתי ראיה פקע אמאי ישבע בעל הבית ויפסיד אומן אמר רב נתנן לצדיק קמני או מביא ראיה ויטול או ישבע בעל הבית ויפסיד אומן מיתבי ג: הנותן טליתו לאומן אומר קצצתי לי שתיים והלה אומר לא קצצתי לך אלא אחת כל זמן שטלית ביד אומן על בעה"ב להביא ראיה נתנה לו בוכמו נשבע ונוטל עבר זמנו המע"ה בוכמו מיהא נשבע ונוטל אמאי יישבע בעה"ב ויפסיד אומן אמר רב נתנן בר יצחק הא מני ר' יהודה היא דאמר כל זמן ששבעה נומה אצל בעה"ב שכיר נשבע ונוטל די ר' יהודה אילימא ר' יהודה דמתניתין אחמורי קא מחמיר דתנן רבי יהודה אומר עד שתאה שם מקצת הודאה אלא רבי יהודה דברייתא דתניא שכיר כל זמן שלא עבר עליו זמנו הרי זה נשבע ונוטל ואם לאו אינו נשבע ונוטל ואמר ר' יהודה אימתי בוכמו שאמר לו תן לי שכרי חמושים דינר שיש לי בידך והוא אומר התקבלת מהן דינר זהב או שאמר לו שתיים קצצתי והלה אומר לא קצצתי לך אלא אחת אבל אמר לו לא שכרתני מעולם או שאמר לו שכרתני ונתתי לך שכר המוציא מחברו עליו הראיה מתקיף לה רב שישא בריה דרב אידי אלא קצץ רבי יהודה היא ולא רבנן השתא היכי דמחמיר רבי יהודה מקילי רבנן היכא דמקיל רבי יהודה מחמיר רבנן ואלא מאי רבנן ואלא הא דתני רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה מני לא רבי יהודה ולא רבנן אלא קציצה ויהא רבנן קציצה בעה"ב דהא קציצה היא. ואמר קציצה ודאי מירכר דכיר לה בעה"ב. ופריק רב נתנן בר יצחק הא מתניתין ר' יהודה היא. דאמר כל זמן שבעה"ב מודה במקצת כגון שטרן האומן כי קצצתי לי ואתה חייב לתת לי שתיין. ובעה"ב אומר אין לך ביד אלא אחת לפי שלא קצצתי לך אלא א' והשבעה נוטה על בעה"ב ליטע על השכיר נשבע וליפטו: אמאי ישבע ונוטל: ואמרינן הי' יהודה דמתניתין והא מחמיר והא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה: **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א)**

(א) מנה לי צידך והלה אומר אין לך צדי כלום והעדים מעידים שיש לו נ' ונתן לו נ' וישבע על השאר שלא תהא הודאת פיו גדולה מהעדאת עדים מק"ו דהא הכא לא חשיב העדלת עדים כהודלת מקצת מדקאמר ר' יהודה עד שתאה שם הודאה במקצת הטענה ור"י אומר להינה ראייה דליכא לזקומי כגון שהחזיר לו כזר מה שראו העדים וממאי דלמרי' התם (ה) אס איתא לדרי' חייל קמייתא אינה ראייה דה"ג אמרי' פ' המדיר (כמותות דף ע:.) אס איתא לדרכ הונא דלמך יכולה אשה ששחמך כו' וצע"ג דפסיק התם צפרק צמרה (דף קו:) כוותיה וקפת היה נראה להביא ראיה דהלכה כר' חייל דמוכח צפ"ק דצ"מ (דף ה.) דר' חייל כרבנן דר"ג דפטרי טענו חטין והודה לו צשעורין דמוקי תרי קראי הוא חזד להודה במקצת הטענה וחד להודה ממנין הטענה והכי קרימא לן דפטור וה"ר יוסף צה"ר צרוך אומר דלמך ראייה דלפילו מאן דפטור צטענו חטין והודה ששטרן אפשיך דפלגי ארזי צמ"ס דליכא

רישא וסיפא בראיה ניהו מיהו ראיה ראיה שיש בה כי אם יש לו לתובע ראיה משלם הנחבב ואם אין לו ראיה פטור תני. [ראיה דשבתה] שאפי' יש לו ראיה נשבע ונוטל לא תני והלה (א) ברבש איניש: איני הוא תני רבא רב שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה ואי לא רביה אהב האומן ראי פקעי אמאי פקעי תחבן בעה"ב: ופריק רב נתנן לצידיק קמני או רביא ראי ששתים קצין לו ויטול או ישבע בעה"ב ופקע: ומתבין עליה הנותן טליתו לאומן פקע אומר ב' קצתי לא יהוא אומר א' כל פקע שהטלית באו אמן על בעה"ב: להביא ראי. נתנה לו בוכמו נשבע ונוטל אחר זמנו המוציא מחברו עליו הראיה: קמני מריה בוכמו נשבע ונוטל: אמאי ישבע על לא א' והשבעה נוטה על בעה"ב ליטע על השכיר נשבע וליפטו: אמאי ישבע ונוטל: ואמרינן הי' יהודה דמתניתין והא מחמיר והא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה: **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א)

(א) [לעיל מה:] (ב) (א) [נעיל פקעה כזרי מריס טו.] (א) (א) [כ"מ קוז:] צ"ב מה:] (ד) [נעילתא. צ"מ:] (א) (א) [בדפוי' נמי.] (א) (א) [נעיל מתימא.] (א) [נעיל מוס' צ"ב לנ:] (א) [חיל וצגרי.] (א) [דף ג. וסמ.]

מוסף רש"י
בוכמו נשבע ונוטל. כלומר אס צומט מוכע, דנין נשבע ונוטל, לדיעבד נמי מן השבעין וטעמא שכי צומט נשבע ונוטל וטעמא משום דבעל הבית טרוד צטעלו הימנוהו לשכיר צטעלו ב"ב מה:.) עבר זמנו. אחר ששקעה התמה, המוציא מחבירו. שכיר (סמ.)

רבינו הגנאל
רישא וסיפא בראיה ניהו מיהו ראיה ראיה שיש בה כי אם יש לו לתובע ראיה משלם הנחבב ואם אין לו ראיה פטור תני. [ראיה דשבתה] שאפי' יש לו ראיה נשבע ונוטל לא תני והלה (א) ברבש איניש: איני הוא תני רבא רב שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה ואי לא רביה אהב האומן ראי פקעי אמאי פקעי תחבן בעה"ב: ופריק רב נתנן לצידיק קמני או רביא ראי ששתים קצין לו ויטול או ישבע בעה"ב ופקע: ומתבין עליה הנותן טליתו לאומן פקע אומר ב' קצתי לא יהוא אומר א' כל פקע שהטלית באו אמן על בעה"ב: להביא ראי. נתנה לו בוכמו נשבע ונוטל אחר זמנו המוציא מחברו עליו הראיה: קמני מריה בוכמו נשבע ונוטל: אמאי ישבע על לא א' והשבעה נוטה על בעה"ב ליטע על השכיר נשבע וליפטו: אמאי ישבע ונוטל: ואמרינן הי' יהודה דמתניתין והא מחמיר והא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה: **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א) **הוא דרבי רבא זר שמואל קצץ המוציא מחברו עליו הראיה** (א)